

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 68/07-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petera Brňáka a Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť I. R., K., a V. R., K., obaja zastúpení advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 206/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti I. R. a V. R. **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 68/07-15 z 24. mája 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť I. R. a V. R. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov č. 3, 5, a 8 (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 206/2000.

2. Zo sťažnosti doručenej osobne ústavnému súdu 19. marca 2007 vyplýva, že sťažovatelia 29. marca 2000 podali okresnému súdu návrh na začatie konania vo veci vyplatenia 17 771 Sk s prísl. Predmetné súdne konanie je vedené pod sp. zn. 28 C 206/2000 a k času podania sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Sťažovatelia prostredníctvom svojej advokátky podali 26. januára 2007 sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi okresného súdu, v ktorej uviedli, že za 6 rokov a 10 mesiacov okresný súd nevyniesol ani jeden rozsudok vo veci. Predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť uviedol, že sťažnosť nie je dôvodná.

3. Sťažovatelia žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 28 C 206/2000, ďalej aby ústavný súd zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov,

nariadil okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, priznal im finančné zadosťučinenie každému v sume 100 000 Sk a náhradu trov konania.

Svoju žiadosť priznanie primeraného finančného zadosť učinenia odôvodnili tým, že: *„Neskončenie konania, stav právnej neistoty pre sťažovateľov v tejto veci zasahuje veľmi hlboko a negatívne do života sťažovateľov. V sťažovateľoch vznikol pocit, že súd v predmetnom konaní nemá snahu dospieť k vecne správne a teda právoplatnému rozhodnutiu, ktorým by definitívne boli usporiadané vzťahy sťažovateľov s odporcami v predmetnom konaní.*

Sťažovatelia znovu poukazujú na skutočnosť, že v čase podania návrhu boli maloletými deťmi a na peniaze, ktoré sú predmetom konania, boli odkázaní.

So zreteľom na túto skutočnosť bolo povinnosťou súdu konať s osobitnou starostlivosťou a efektívnosťou.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa 19. júna 2007 k veci písomne vyjadril okresný súd (sp. zn. 1SprV/298/2007) a k jeho vyjadreniu zaujala 17. júla 2007 právna zástupkyňa sťažovateľov písomné stanovisko.

4.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol, že *„Vzhľadom na chronológiu vo veci vykonaných úkonov je zrejme, že súd konal priebežne v súlade s objektívnymi možnosťami, ktoré boli v jednotlivých obdobiach trvania sporu na tomto súde vytvorené.*

Dňa 19. 3. 2007 právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila súdu, že na základe skutočnosti, obsiahnutých v podaní, ktoré jej bolo doručené 10. 3. 2007(...) berie žalobu v celom rozsahu späť.

Je preto zarážajúce, že v rovnaký deň, t. j. 19. 3. 2007, podala ústavnému súdu sťažnosť, v ktorej poukazuje na stav právnej neistoty sťažovateľov. Nie je zrejme, o aký stav právnej neistoty by sa malo v danom prípade jednáť, keď došlo k späťvzatiu žaloby zo strany sťažovateľov. Podanie ústavnej sťažnosti za takého stavu je nutné považovať za účelové.

Nemožno opomenúť ani opakovanú neúčast' sťažovateľov a ich právanej zástupkyne na viacerých pojednávaniach, ktorá dĺžku predmetného konania ovplyvnila“.

4.2 Právna zástupkyňa sťažovateľov na toto vyjadrenie okresného súdu reagovala takto: „*Je teda nesporné, že súd už pri príprave prvého pojednávania nepostupoval v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktorého zmyslom je zabezpečiť rýchly a plynulý priebeh konania. (...)*

Je pravdou, že dňa 19. 3. 2007 sťažovatelia zobrali svoj návrh na začatie konania späť, pretože po doručení citovanej správy KEÚ PZ v B. bolo nesporné, že listinné dôkazy, ktoré majú k dispozícii, nie sú vhodné na grafologické skúmanie. Vyčítať sťažovateľom takýto postup, je absurdné. Listinné dôkazy, ktoré sťažovatelia predložili už v návrhu na začatie konania, boli jedinými dôkazmi, ktorými sťažovatelia v konaní disponovali.“

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 28 C 206/2000 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 28 C 206/2000 ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav predmetného konania:

Sťažovatelia v procesnom postavení navrhovateľov v tom čase obaja maloletí, zastúpení matkou V. R., sa domáhali proti odporcom zaplataenia 17 771,70 Sk s príslušenstvom. Sťažovatelia podali okresnému súdu žalobný návrh 29. marca 2000 ktorému bola pridelená sp. zn. 28 C 206/2000.

Po tom, ako okresný súd vo veci konal a viedol dokazovanie predovšetkým vo vzťahu k odbornému verifikovaniu podpisov na listine, ktorá mala osvedčovať oprávnenosť nároku, Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru B. mu naposledy 1. marca 2007 oznámil negatívnu odpoveď na jeho výzvu.

Dňa 2. marca 2007 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľov, aby sa vyjadrila k stanovisku Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru B. a prípadne predložila návrhy.

Dňa 19. marca 2007 sťažovatelia v zastúpení právnej zástupkyne zobrali návrh na začatie súdneho konania späť a žiadali, aby okresný súd konanie zastavil.

Okresný súd 21. marca 2007 požiadal právnu zástupkyňu odporkyne, aby sa k návrhu na zastavenie konania vyjadrila. Dňa 2. apríla 2007 právna zástupkyňa odporkyne oznámila, že súhlasí so späťvzatím návrhu.

Dňa 7. júna 2007 okresný súd vydal uznesenie, ktorým konanie vo veci zastavil.

Keďže sťažovatelia v sťažnosti neuviedli skutočnosti súvisiace so späťvzatím návrhu na okresnom súde v rovnaký deň ako bola podaná sťažnosť ústavnému súdu, hoci im museli byť v tom čase známe, ústavný súd ich preto nemohol zohľadniť v rámci predbežného prerokovania veci, t. j. pred prijatím sťažnosti na ďalšie konanie; nepochybne však mali význam pre rozhodovanie ústavného súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Podľa § 33 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci samej rozhoduje ústavný súd nálezom, ak tento zákon neustanovuje inak. V ostatných veciach rozhoduje uznesením. Rozsudkom rozhoduje len v konaní podľa čl. 129 ods. 5 ústavy.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v tomto prípade okresného súdu v občianskoprávnom konaní) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré v rovnakom čase sťažovateľ (žalobca) mieni na základe svojej procesnej dispozície ukončiť (zobrať späť), a toto konanie následne skutočne skončí jeho zastavením. Rozhodovanie o prípadných prietáhoch v konaní za daného stavu by nemalo praktický význam napriek tomu, že rozhodnutie dotknutého súdu o zastavení konania sa nestalo do času podania sťažnosti na ústavný súd konečným (právoplatným). Podľa názoru ústavného súdu je to tak preto, lebo späťvzatím návrhu v tom istom čase, ako bola podaná sťažnosť na ústavný súd a následným zastavením konania sa sťažovateľ sám a z vlastnej vôle (v súlade s dispozičným princípom) zbavil možnosti napadnúť sťažnosťou pre prietahy konania, konanie ním zrušené (späťvzaté).

Sťažovatelia v sťažnosti podanej ústavnému súdu neuviedli, že súbežne podali návrh okresnému súdu, ktorým späťvzali návrh a žiadali konanie zastaviť. Sťažovatelia teda v rovnakom termíne 19. marca 2007 podali dve podania, ktoré si vzájomne protirečia. Jedno podanie doručili ústavnému súdu ako sťažnosť (ktorej fundament spočíva v tom, aby sa vo

veci na okresnom súde konalo a rozhodlo, pozn. ústavného súdu) a druhé podanie okresnému súdu, ktorým žalobný návrh z 29. marca 2000 späťvzali v celom rozsahu a žiadali konanie zastaviť. Ústavný súd zistil, že okresný súd súhlasil so späťvzatím žalobného návrhu a uznesením zo 7. júna 2007 súdne konanie vedené pod sp. zn. 28 C 206/00 zastavil.

Ústavný súd uvedenú okolnosť zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti zistil až po tom, keď sťažnosť, v dôsledku neúplných údajov uvedených sťažovateľmi (riadne zastúpených advokátkou) v rámci podanej sťažnosti, prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach, ktorými sa namietajú prietahy v konaní a neprerokovanie veci v primeranej lehote len za podmienok, že konanie na súde ešte prebieha a účastník má skutočný právny záujem pokračovať v konaní. Postup sťažovateľov v okolnostiach daného prípadu možno podľa ústavného súdu považovať za rozporuplný. Podanie sťažnosti na ústavný súd zo strany sťažovateľov je iba formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať.

Späťvzatím žalobného návrhu a návrhom na zastavenie konania okresným súdom pominula na strane sťažovateľov právna neistota. V dôsledku toho ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľov za formálnu a bezdôvodnú. Sťažovatelia predsa nemôžu mať právny záujem, aby ústavný súd v náleze prikázal okresnému súdu konať vo veci sp. zn. 28 C 206/2000, aby zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľov, keď súbežne späťvzali žalobný návrh a navrhli konanie vo veci zastaviť. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť pokladá za zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody v okolnostiach prípadu vyslovil, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené nebolo.

Z tých istých dôvodov ústavný súd nemohol prikázať okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných

priet'ahov ani zakázať okresnému súdu pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľov v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 206/2000, ani priznať primerané finančné zadosťučinenie, lebo konanie bolo okresným súdom zastavené na návrh sťažovateľov.

Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2007